

УДК 378:008 (477.54)

В.М. ШЕЙКО

**ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ НА ШЛЯХУ
РЕФОРМУВАННЯ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(2009/2010–2010/2011 НАВЧ. РР.)**

На матеріалах Харківської державної академії культури розглядаються основні проблеми освітньо-культурних трансформацій України, її поступового входження в європейський культурологічний простір.

Ключові слова: культура, освіта, реформування, академія культури, незалежна Україна.

На материалах Харьковской государственной академии культуры рассматриваются основные проблемы образовательных культурных трансформаций Украины, её последовательного вхождения в культурологическое пространство.

Ключевые слова: культура, образование, реформирование, академия культуры, независимая Украина.

The main issues of the educational and transformations of Ukraine, its consecutive entrance into the culturological environment are examined on the basis of the documents concerning the Kharkiv State Academy of Culture.

Key words: culture, education, reforming, academy of culture, independent Ukraine.

Нині, коли в умовах глобалізації інформаційне суспільство потребує побудови країни знань, у незалежній Україні відбувається боротьба за реформування науки та освіти як основних складових культури суспільства. І хоча зовні, начебто, наявні певні позитивні зрушення в указаних галузях, насправді ж, існують величезні труднощі, падає престиж науки й освіти, їх конкурентоспроможність, від чого значною мірою залежить не стільки сьогодні, скільки культура та майбутнє незалежної України. Останнім часом усе більше вчених приділяють увагу цьому питанню [1–6].

Автор також присвятив указаному питанню декілька своїх праць [7–11]

У Харківській державній академії культури (ХДАК) стало доброю традицією щорічно оприлюднювати результати діяльності вніз, підбивати підсумки роботи за попередній навчальний рік, визначати перспективи на майбутнє в стратегічних і тактичних вимірах.

Слід зазначити, що минулий 2009/2010 н. р. є особливим у життєдіяльності академії. 10 вересня 2009 р. виповнилося 80 років з дня заснування ХДАК — першого створеного на теренах України вищого навчального

закладу, фундатора вищої вітчизняної культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти, вагомих внесок якого в розбудову української освіти і науки визнано не тільки в Україні, а й за її межами.

Приємно відзначити: щороку зростає авторитет харківської освітнянської культурно-мистецької та наукової шкіл, що виявляється в таких основних показниках:

- багаторічній якісній підготовці нової генерації високоосвічених, професійних, патріотично й інноваційно налаштованих фахівців для сфери культури, мистецтва і туризму України (бакалавр, спеціаліст, магістр), а також наукових і науково-педагогічних кадрів, здатних ефективно діяти на всіх рівнях професійної діяльності;
- провідній ролі академії у формуванні й ефективному функціонуванні потужних та авторитетних наукових і творчих шкіл культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілів, відомих далеко за межами України;
- широкому представництві провідних фахівців ХДАК у професійних структурах всеукраїнського і регіонального рівнів. Зокрема, В. М. Шейко є першим Президентом Української асоціації культурологів, був членом президії Державної акредитаційної комісії України (ДАК) та чотири роки очолював експертну раду ВАК України в галузі культурології і мистецтвознавства; Н. М. Кушнарєнко — член експертної комісії ДАК з культури, мистецтва і туризму; М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко, В. О. Ільганаєва, О. В. Кравченко, С. І. Гордєєв, Г. Г. Асєєв, А. Я. Філіпова та ін. є постійними експертами ДАК України щодо ліцензування та акредитації ВНЗ України I–IV рівнів акредитації тощо. Членами експертних комісій ВАК України: І. І. Польська, А. Т. Щєдрін, В. О. Ільганаєва. Очолювали або були членами журі міжнародних, всеукраїнських і регіональних мистецьких конкурсів і фестивалів — Б. М. Колногузенко, О. І. Літвінов, І. О. Борис, Т. В. Большакова та ін.

Ми свідомі того, що підвищення ключової ролі ХДАК, її високий статус в освітнянському, науковому і творчому просторі України та світу — це не лише визнання, але й нові, значно вищі та відповідальніші зобов'язання і завдання академії.

Наша подальша діяльність спрямовуватиметься на:

- підтримку та розвиток високого іміджу академії як провідного ВНЗ України культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного спрямувань;
- системне осмислення та дієву реалізацію стратегічних і тактичних проблем розвитку академії на інноваційних засадах;
- концентрацію потужного науково-дослідницького потенціалу академії з метою досягнення вагомих результатів фундаментальних і прикладних досліджень у галузі ініційованих ХДАК нових наукових галузей — «культурологія» та «соціальні комунікації» тощо.

Ми глибоко переконані, що лише в системному поєднанні колективного й особистісного внеску в загальний високий результат академії можна забезпечити поліпшення якості підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів у ХДАК. До того ж, конкурентоспроможність випускників академії на вітчизняному і світовому ринку праці, визнання наукових і творчих досягнень ХДАК, її науково-педагогічних кадрів та відомих мистецьких колективів — запорука успіху на шляху реформувань академії.

В основу аналізу роботи ХДАК покладено основні концептуальні положення документів Болонського процесу та доповіді Міністра освіти і науки України Д. Табачника «Про підсумки діяльності вищих навчальних закладів у 2009 році та основні завдання на 2010 рік», виголошеної 22 квітня 2010 р. на засіданні підсумкової колегії в Харкові (Освіта. — 2010. — № 19 — 20. — 21–28 квітня 2010 р.). З цієї точки зору спробуємо проаналізувати основні напрями діяльності академії у 2009/2010 н. р., її результати, окреслити завдання на 2010/2011 н. р.

Декілька слів про вдосконалення організаційної структури академії. Завдяки тривалій роботі з оптимізації щодо впорядкування організаційної структури ХДАК нині діють 10 факультетів та 29 кафедр, що в цілому відповідає основним напрямам функціонування академії. Минулий 2009/2010 навчальний рік — це рік стабілізації організаційної структури ХДАК, яка в цілому виправдала себе.

З урахуванням указанного окреслимо головні завдання на 2010/2011 н. р.:

- з прийняттям Закону України «Про вищу освіту» слід передбачити укрупнення кафедр окремих факультетів, виходячи з мінімальних нормативів, які передбачають не 5 (як було раніше), а не менше 8 науково-педагогічних працівників, два з яких є докторами наук з відповідної галузі знань;
- слід зробити рішучий крок щодо призначення докторів наук на посади завідувачів або заступників завідувачів кафедрами, згідно з вимогами вищої школи до ВНЗ III–IV рівнів акредитації. Можливості для цього є у зв'язку з наявністю 25 штатних докторів наук;
- необхідно поміркувати над уточненням назв кафедр, особливо тих, що є випусковими для окремих наукових спеціальностей, а також магістрів;
- потрібно підвищити відповідальність кожного співробітника ХДАК за результати його діяльності, незалежно від посади, наукового ступеня чи вченого звання.

Як відомо, головною ланкою діяльності ВНЗ є навчальний процес, який був спрямований на підвищення якості підготовки фахівців.

При цьому основні зусилля зосереджено на підвищенні якості підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів, аспірантів та докторантів, відповідності її світовим стандартам і критеріям на цьому шляху було:

- здійснено серйозне коригування змісту і структури навчальних планів за всіма освітніми напрямами, спеціальностями і спеціалізаціями;
- завершено перехід бакалаврів на кредитно-модульну систему навчання в організаційному і науково-методичному напрямі (розроблено та надруковано практично з усіх навчальних дисциплін програмну та науково-методичну документацію);
- здійснено підготовчу роботу до переходу на Болонську систему фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст і магістр;
- поширено практику взаємовідвідувань, відкритих занять, проведення майстер-класів, упровадження в навчальний процес новітніх освітніх та інформаційних технологій;
- посилено вимоги до практичної підготовки фахівців, кількісних та якісних показників випуску бакалаврів, спеціалістів і магістрів, зокрема тих, хто навчаються за державним замовленням.

Удосконаленню освітньої діяльності сприяло і створення принципово нових підрозділів — Центру міжнародної освіти та Центру підвищення кваліфікації, довузівської та післядипломної освіти.

Професорсько-викладацький склад ХДАК брав участь у розробці центральними виконавчими органами нормативно-правової бази вищої освіти. Так, теоретичну і практичну цінність мають концептуальні пропозиції ректорату ХДАК щодо модернізації вищої школи України культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілів, її інтеграції в європейський і світовий освітній простір на засадах конкурентоспроможності та паритетності. Серед основних:

- розробки вчених академії, покладені в основу пропозицій і рекомендацій щодо законопроектів: «Про внесення змін до закону України «Про вищу освіту», «Про атестацію наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації», «Про національну систему кваліфікацій» тощо;
- позиція фахівців ХДАК, яку враховано під час розгляду питання щодо підпорядкування внз культурологічно-мистецького профілю МОН України, вдосконалення системи тестування, оцінювання знань випускників шкіл, перегляду термінів та організації вступної кампанії у творчих внз та ін.;
- ініціювання провідними фахівцями академії відновлення статусу грифу Міністерства культури України для підручників і навчальних посібників викладачів профільних внз, необхідності врахування їх специфіки при присвоєнні вчених звань професора і доцента тощо.

Одним із дієвих інструментів підвищення статусу внз є ліцензування та акредитація.

Минулого 2009/2010 н. р. здійснено:

- повторну акредитацію освітніх спеціальностей «театральне мистецтво» та «хореографічне мистецтво»;

- підготовлено документацію по ліцензуванню магістерської програми з освітньої спеціальності «кіно-, телемистецтво» (IV рівень акредитації);
- підготовлено повний пакет і подано до Управління ліцензування, акредитації та нострифікації документи на ліцензування освітньої спеціальності «Туризм»;
- підготовлено документи щодо повторної акредитації академії в цілому;
- підготовлено базу даних докторів, професорів, кандидатів наук, доцентів і передано до Управління ліцензування, акредитації та нострифікації.

Успішна діяльність ВНЗ багато в чому залежить від організації та проведення вступної кампанії. У 2009/2010 н. р. приймальна комісія діяла в екстремальній ситуації, пов'язаній зі змінами термінів та правил прийому. Однак приймальна комісія успішно виконала свої обов'язки (М. М. Канистратенко, Ю. І. Лошков, Т. М. Брагіна, В. М. Щепакін). На цьому шляху:

- повністю оновлена документація: «Правила прийому...» та ін.;
- освоєна програма «Конкурс»;
- здійснювалася профорієнтаційна робота через ЗМІ, Дні відкритих дверей, виступи творчих колективів ХДАК;
- розроблені інтегровані навчальні плани для прийому молодших спеціалістів на скорочений термін навчання за напрямками підготовки «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», «Документознавство та інформаційна діяльність»;
- удосконалена система конкурсного відбору на навчання за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст» і «магістр», розроблені програми комплексних фахових вступних іспитів;
- забезпечено виконання плану прийому бакалаврів, спеціалістів і магістрів за державним замовленням.

Це тільки деякі кількісні та якісні показники вступної кампанії 2010 року. На денну форму навчання у 2010 р. подано 1550 заяв, на заочну — 438, що майже збігається з показниками 2009. А за якісними показниками набір 2010 р. значно перевищує 2009 р. Так, у минулому році осіб, які закінчили школу чи училище з відзнакою, було всього 62, у цьому році — 94, серед них медалістів відповідно 46 і 87.

Конкурс абітурієнтів на денну форму навчання в цілому по академії складав майже 9 осіб, на заочну — 3,5. Найвищий конкурс спостерігався серед абітурієнтів, які вступали на напрями «Менеджмент СКД» — 22,8 (денна форма навчання), «Менеджмент» — 17,8, «Культурологія» — 12,1, «Кіно-, телемистецтво» — 8, і, що не можна не відзначити, вперше за останні роки на напрям «Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури» конкурс складав 8,6 осіб — один з найвищих в академії.

З іншого боку, слід зауважити, що у 2009/2010 н. р. так і не вдалося досягти серйозних зрушень в організації професійної практичної підготовки студентів та їх розподілу.

Випускові кафедри, а відтак і деканати, не змогли здійснити систематичної роботи з пошуку та закріплення без практики як у державному, так і в приватному секторах, а профорієнтаційна робота ще не набула системних ознак.

З огляду на демографічну ситуацію та особливості випуску в загальноосвітній школі 2010/2011 та 2011/2012 н.р., особливу увагу приділити профорієнтаційній роботі через:

- створення дійсно ефективної системи профорієнтаційної роботи в академії, яка має функціонувати з 1 вересня 2010 р.;
- розробку та затвердження перспективного плану профорієнтаційної роботи в академії за участю факультетів, випускових кафедр;
- посилення не лише колективної, але й персональної відповідальності кожного викладача і співробітника академії за якість набору 2010/2011 н.р.

Особливу увагу приділити якості освіти на всіх факультетах, спеціальностях, усіх освітньо-кваліфікаційних рівнях (бакалавр, спеціаліст, магістр). Слід передбачити:

- модернізацію та підвищення якості освіти через удосконалення її змісту, структури, впровадження новітніх освітніх та інформаційних, Інтернет-технологій;
- активне залучення докторів наук та професорів зі штатного складу до читання лекцій з базових навчальних дисциплін, проведення відкритих, показових занять та майстер-класів. Обмежити практику читання лекцій молодими асистентами та викладачами;
- подальше вдосконалення кредитно-модульної системи навчання; завершення переходу спеціалістів і магістрів на нову систему організації навчального процесу;
- поширення тестових технологій для поточного і підсумкового контролю знань студентів;
- посилення вимог (і науково-методичного забезпечення) до виконання студентами дипломних і магістерських робіт.

І, нарешті, необхідно продовжити вдосконалення системи розподілу та працевлаштування випускників. Для цього продовжити системну співпрацю з роботодавцями як головними партнерами академії на основі маркетингу ринку праці й освітнього моніторингу в умовах регіоналізації, стовідсотково укладати тристоронні договори.

Особливе місце в роботі ХДАК відводиться діяльності факультету по роботі з іноземними громадянами. Збільшення обсягів підготовки іноземців для зарубіжних країн у поєднанні з посиленням вимог до якості системи відбору абітурієнтів і державного супроводження процесу навчання є необхідною умовою для забезпечення конкурентоспроможності України на світовому освітньому ринку та формування важелів впливу на міждержавні відносини.

Підготовку фахівців для зарубіжних країн за базовими спеціальностями ХДАК розпочала з 1971 р. За цей час бакалаврські та магістерські дипломи академії одержали випускники — представники 40 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки.

Головною метою підготовки іноземних громадян у ХДАК є зростання престижності української освіти взагалі та навчання в ХДАК зокрема.

Досягнення основної мети підготовки іноземних громадян можливе лише за умов вдосконалення основних напрямів зазначеної діяльності:

- формування здатного до навчання контингенту з числа іноземних громадян;
- організації оптимального навчального процесу;
- здійснення візового контролю, надання візової підтримки;
- створення належних побутових умов проживання іноземних громадян;
- підвищення якості медичного обслуговування;
- організації дозвілля іноземних громадян;
- профілактики правопорушень іноземними громадянами та громадянами України щодо них;
- участі в розширенні міжнародних відносин академії через посередництво іноземних студентів.

Діяльність факультету по роботі з іноземними громадянами спрямована на реалізацію зазначених напрямів.

Підготовка іноземних громадян здійснюється за всіма базовими спеціальностями та спеціалізаціями ХДАК за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» та в аспірантурі. Академія також має ліцензію на право здійснення довузівської підготовки іноземних громадян.

Основними завданнями на 2010/2011 н. р. по роботі з іноземними студентами є:

- збільшення контингенту іноземних громадян;
- розвиток мистецької освіти на етапі довузівської підготовки іноземних громадян;
- створення навчально-методичних матеріалів українською та російською мовами для іноземних громадян як довузівської підготовки, так і базових спеціальностей та спеціалізацій;
- започаткування навчання іноземних громадян англійською мовою за окремими напрямками, в першу чергу, за напрямом «Менеджмент СКД», «Кіно-, телемистецтво», «Хореографія»;
- створення комплексу навчально-методичних матеріалів з урахуванням сучасних тенденцій викладання української мови на культурологічній основі;
- проведення наукової та методичної роботи щодо навчання іноземних громадян в умовах міжкультурної комунікації;

- перехід навчального процесу на підготовчому відділенні до модульно-рейтингової системи навчання з урахуванням вимог Болонського процесу;
- використання в навчальному процесі сучасних освітніх технологій, а також необхідність роботи щодо пошуку нових іноземних партнерів;
- поліпшення побутових умов іноземних громадян;
- залучення студентів ХДАК до безпосередньої участі в роботі з іноземними громадянами;
- поліпшення рекламної діяльності факультету, перехід на інший рівень її проведення з урахуванням сучасних технологій;
- укладання договорів про співпрацю з представниками зарубіжних навчальних закладів, створення умов для обміну студентами тощо;
- участь у проєктах і програмах, спрямованих на впровадження дистанційного навчання у світову освітню систему;
- участь у виставках-презентаціях ВНЗ України за кордоном із залученням засобів масової інформації зарубіжних країн;
- удосконалення системи роботи з випускниками ХДАК минулих років, які працюють за фахом на батьківщині, поповнення на систематичній основі інформаційної бази даних випускників ХДАК — іноземних громадян.

Сучасний етап розвитку світового суспільства характеризується зростанням ролі міжнародної освіти, яка стабільно сприяє поглибленню і диверсифікації міждержавних соціально-культурних, економічних зв'язків, інтеграції ХДАК у міжнародний освітній простір.

Одним із наріжних каменів підвищення якості навчального процесу є його науково-методичне забезпечення. Організація та зміст науково-методичної роботи академії за звітний період (2009/2010 рр.) були спрямовані на вирішення таких першочергових завдань щодо науково-методичного забезпечення якості професійної підготовки студентів:

- удосконалення змісту і структури навчальних планів з урахуванням специфіки професійних напрямів і спеціальностей, освітньо-кваліфікаційних рівнів;
- завершення підготовки науково-методичного забезпечення підготовки бакалаврів за кредитно-модульною системою та розроблення таких матеріалів для спеціалістів і магістрів;
- здійснення підготовки та видання підручників і навчальних посібників викладачами академії з грифом МОН України;
- посилення уваги до питань удосконалення методики викладання, застосування новітніх освітніх та інформаційних технологій.

За звітний період здійснено:

- вдосконалення змісту навчальних планів відповідно до наказів, інструктивних листів, методичних вказівок МОН України, освітніх стандартів, положень та інших офіційних документів, а також узгодження

варіативних частин навчальних планів за напрямками підготовки студентів в академії;

- завершення процесу переходу на кредитно-модульну систему навчання та її забезпечення науково-методичними матеріалами.

Цим питанням присвячені численні науково-методичні семінари, проведені по факультетах. За 2010 р. викладачами подано на розгляд в методраду 64 методичні розробки, видано — 25, перебувають у роботі — 32; доопрацьовуються — 19.

Для підвищення ефективності науково-методичної роботи у 2010/2011 р. необхідно:

- завершити підготовку програмних і науково-методичних матеріалів з усіх навчальних дисциплін, спеціальностей, освітньо-кваліфікаційних рівнів (бакалавр, спеціаліст, магістр) за кредитно-модульною системою навчання;
- при рекомендації до друку вченою радою ХДАК підручників і навчальних посібників посилити вимоги до їх змісту, структури, дизайну, відповідності профілю Академії та курсам, що викладаються;
- з'ясувати можливості та запровадити практику видання підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій на електронних носіях, їх обов'язкове подання до електронного читального залу Академії;
- поширити практику проведення відкритих, показових занять та майстер-класів на всіх факультетах;
- активізувати участь факультетів у змістовному наповненні занять Школи педагогічної майстерності та залучення провідних викладачів факультетів до проведення занять.

В організації процесів підвищення якості підготовки фахівців у ХДАК особливо важливі досягнення в науково-дослідницькій та творчо-виконавській діяльності. Адже перспективи розвитку Академії безпосередньо залежать від якості та результативності науково-дослідницької діяльності. У звітному 2009/2010 н. р. вона була спрямована на вирішення таких основних завдань:

- зміцнення позицій ХДАК як провідного вузу України з двох нових наукових галузей — «культурологія» та «соціальні комунікації»;
- спрямування тематики фундаментальних і прикладних досліджень на інтеграцію з напрямками освітньої діяльності вніз та новими науковими галузями «культурологія» і «соціальні комунікації»;
- підвищення ефективності та якості підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів через аспірантуру і докторантуру;
- удосконалення діяльності спеціалізованих учених рад;
- підвищення якісного рівня наукових фахових видань Академії, що входять до переліку ВАК України — «Культура України» та «Вісник ХДАК»;

- посилення вимог до підвищення рівня результативності науково-дослідницької діяльності науково-педагогічного складу та студентів ХДАК (видання наукових монографій, підручників, навчальних посібників, наукових статей, доповідей тощо);
- підвищення рівня творчо-виконавської діяльності викладачів і студентів ХДАК (організація, проведення, участь у конкурсах, фестивалях, концертах тощо).

Серед вагомих результатів науково-дослідницької діяльності ХДАК у 2009/2010 н.р. слід назвати, перш за все, упровадження нових наукових галузей «культурологія» та «соціальні комунікації». У зв'язку з унесенням до Переліку спеціальностей, за якими проводяться захисти дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань, двох нових наукових галузей — «культурологія» та «соціальні комунікації», ініційованих ученими Академії та затверджених Кабінетом Міністрів України та ВАК України, обґрунтовано концептуальні підходи та напрями реформування наукової діяльності Академії на засадах її інтеграції до вітчизняного і світового наукового простору.

У процесі впровадження нових галузей у 2009/2010 н.р. здійснено реальні кроки щодо врахування в тематиці факультетів та кафедр академії парадигмальних засад наукових галузей «культурологія» та «соціальні комунікації», підпорядкування тематики фундаментальних і прикладних досліджень учених ХДАК проблематиці зареєстрованих в УкрІНТЕІ двох загальноакадемічних НДР — «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (0109V000511) (науковий керівник — В. М. Шейко) та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (0109V000512) (науковий керівник — А. А. Соляник).

Успішно розробляється разом з Інститутом культурології Академії мистецтв України фундаментальне дослідження «Культура України: історико-культурологічні виміри» (науковий керівник — В. М. Шейко); здійснено попереднє коригування тематики факультетських і кафедральних НДР, докторських і кандидатських дисертацій відповідно до вимог нових наукових галузей з метою створення Перспективного плану наукових досліджень ХДАК на період 2011–2020 рр.; проведено перереєстрацію у ВАК України двох фахових наукових збірників «Культура України» (з культурології та мистецтвознавства), «Вісник ХДАК» (із соціальних комунікацій, історичних і педагогічних наук); здійснено перереєстрацію та затверджено дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій: Д 64.807.01 зі спеціальності «Теорія та історія культури», «Українська культура», Д 64.807.02 з «теорії та історії соціальних комунікацій», «книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство»; на постійній основі відкрито аспірантуру зі спеціальностей «Театральне мистецтво» та

«Музичне мистецтво», а також докторантуру зі спеціальності «Музичне мистецтво» (затверджено Колегією МОН України...).

Одним із стратегічних напрямів наукової діяльності ХДАК є підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів. Академія здійснює підготовку наукових кадрів в аспірантурі (з 1994 р.) і докторантурі (з 1995 р.), функціонує інститут здобувачів, де навчаються 10 докторантів, 67 аспірантів, 20 здобувачів. В аспірантурі здійснюється підготовка наукових кадрів з восьми, а докторантура — з чотирьох наукових спеціальностей.

У 2009/2010 н. р. викладачі ХДАК захистили 3 докторські дисертації — К. В. Кислюк, С. І. Лиман, О. І. Козак та 10 кандидатських дисертацій — А. П. Аніщенко, О. М. Афанасенко, Т. А. Дурєєва, Ю. В. Клочан, І. П. Коваленко, Ю. І. Коваленко, Г. О. Коробка, І. В. Побіженко, О. Г. Ситнік, Г. П. Ковальова, подано до захисту 10 кандидатських дисертацій.

Окрім того, у звітному році підготовлено документацію та здійснено перереєстрацію двох спеціалізованих учених рад з правом прийняття до розгляду та проведення захистів докторських і кандидатських дисертацій:

За даними факультету довузівської і післядипломної освіти, минулого навчального року стажування здійснили 90 викладачів Академії в різних наукових, навчальних і творчих закладах Харкова, України, Російської Федерації. На базі ХДАК стажування пройшли 52 особи ВНЗ Харкова I–II та III–IV рівнів акредитації.

Важливою ланкою науково-дослідницької та творчо-виконавської діяльності є видання наукових фахових збірників. Так, на базі ХДАК виходять друком два наукові фахові збірники — «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури», що входять до Переліку ВАК України.

За 2009/2010 н. р. вийшли друком 9 випусків — «Культура України» — Вип. 27, 28, 29, 30, 31; «Вісник Харківської державної академії культури» — Вип. 27, 28, 29, 30. Цього року здійснено перереєстрацію збірників у ВАК України:

- Збірник наукових статей «Культура України» входив до Переліку наукових фахових видань України в галузях наук — мистецтвознавство і культурологія (затв. Постановами Президії ВАК України від 27.05.2009 р. № 1-05/2, від 08.07.2009 р. № 1-05/3) (Бюл. ВАК України. 2009. № 8. — С. 13);
- Збірник наукових статей «Вісник Харківської державної академії культури» входить до Переліку наукових фахових видань України у галузях наук — історичні науки (затв. Постановою Президії ВАК України від 16.12.2009 р. № 1-05/6) (Бюл. ВАК України 20.10 № 1 — С. 3); педагогічні науки та соціальні комунікації (затв. Постановою Президії ВАК України від 10.02.2010 р. № 1-05/1) (Бюл. ВАК України. 2010. № 3. — С. 5).

Редакційно-видавничим відділом ХДАК створено електронні версії наукових фахових збірників «Культура України» та «Вісник ХДАК» за новими вимогами, здійснюється їх регулярне надсилання до Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського на депозитарне зберігання та розміщення на порталі наукової періодики України <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>, що суттєво підвищило фаховий статус академічних збірників.

Згідно з новими науковими галузями, модернізовано структуру фахових наукових збірників ХДАК «Культура України» і «Вісник ХДАК»; оновлено склад редакційної колегії, змінено відповідальних редакторів; удосконалено змістовне і формальне наповнення; посилено зовнішнє і внутрішнє наукове рецензування статей тощо.

Про ефективність наукової та творчо-виконавської роботи свідчать й наукові конференції. Так, з 2009/2010 н. р. Проведено понад 20 наукових конференцій, науково-методичних семінарів, «круглих столів» тощо. Серед них:

- «Культура та інформаційне суспільство XXI століття»: щорічна всеукраїнська науково-теоретична конференція молодих учених, 22–23 квітня 2010 р.;
- «Професія актора XXI сторіччя»: всеукраїнська практична конференція, 20–21 травня 2010 р.;
- «Бібліотеки ВНЗ на новому етапі розвитку соціальних комунікацій»: міжнародна науково-практична конференція, 20–21 квітня 2010 р.;
- «65 років Великої Перемоги»: студентська міжвузівська наукова конференція, 27 квітня 2010 р.;
- «Арт-нарративи в дискурсе культури»: круглий стіл кафедри культурології, 18 червня 2010 р. та ін.

Нині здійснюється активна підготовка до трьох конференцій міжнародного та всеукраїнського рівнів. Загалом викладачі, докторанти й аспіранти ХДАК узяли участь у понад 50 наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, «круглих столах» тощо.

Важливим показником результативності науково-дослідницької діяльності викладачів, аспірантів, докторантів, інших співробітників академії є обсяг та якість публікацій, оприлюднених за результатами наукових досліджень.

1. За даними довідково-бібліографічного відділу бібліотеки ХДАК, яка перевіряє всі публікації *de visu*, у 2009/2010 н.р. опубліковано всього 710 назв. Серед них: викладачами — 442, докторантами й аспірантами — 104, студентами — 170 найменувань, серед них — 8 монографій та 13 підручників з грифом МОН України. Слід додати до цього списку загальноакадемічні видання: монографію «Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування», дайджест «Віват, Академіє!», бібліографічний покажчик «Друковані праці викладачів ХДАК (2004–2008)» та ін.

Одним із основних показників ХДАК як ВНЗ мистецького профілю є творчо-виконавська діяльність. Серед основних здобутків академії у 2009/2010 н. р. :

- організація та проведення 3–5 травня 2010 р. ініційованого ХДАК ІV Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж — 2010», в якому взяли участь 55 викладачів, 8 ансамблів із України. Конкурс проводився з метою подальшого розвитку та популяризації академічного виконавства, виявлення обдарованої молоді, підвищення рівня виконавської майстерності студентів, вивчення та поширення передового педагогічного досвіду, пропаганди кращих творів українських та зарубіжних композиторів за наступними номінаціями.
- організація та проведення ювілейного концерту, присвяченого 20-річчю Театру народного танцю «Заповіт» на базі ХАТОБ (квітень 2010); ювілейного вечора лауреата міжнародних театральних фестивалів студентського театру «Академія» — «Нам тільки десять!» (у будинку актора ім. Леся Сердюка, 24 березня 2010 р.); кращих театральних показів студентів у межах всеукраїнської науково-практичної конференції «Професія актора ХХІ сторіччя», присвяченої 170-річчю від дня народження М. А. Кропивницького»;
- організація та безпосередня участь викладачів і студентів ХДАК у понад 120 мистецьких заходах: концертах, вечорах, фестивалях, конкурсах міжнародного, всеукраїнського регіонального і локального рівнів. Зокрема, участь театру народного танцю «Заповіт» у звіті майстрів мистецтв Харківщини в Харкові, у I, II і III турах III Всеукраїнського конкурсу народної хореографії ім. П.П. Вірського, м. Харків (грудень 2009, квітень 2010), у концертах міжнародного проекту «Інтеграція європейських культур» (Нідерланди, Чехія, Велике Герцогство Люксембург, Бельгія, Німеччина, Польща (лютий 2010), у багатьох ювілейних, святкових концертах та ін.;
- близько 100 студентів академії стали лауреатами і дипломантами міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсів та фестивалів.

В академії успішно функціонують такі студентські творчі колективи: академічний хор; народний хор; хорові ансамблі, капела бандуристів, ансамбль акордеоністів-баяністів, інструментальний квартет «ЦимБандо», ансамбль народної музики «Стожари», фольклорні гурти «Барви», «Горлиця»; естрадний оркестр; джазовий ансамбль «Магніфіка»; народний оркестр; оркестр народних інструментів; камерний оркестр; інструментальні ансамблі; учбовий театр; театр народного танцю «Заповіт», театр народного танцю «ЕСТЕТ»; студентський театр естрадного співу «СТЕП», гурт «Шкода»; ансамбль джазової музики «Біг-бенд»; ансамбль бального танцю та ін.

Слід відзначити й участь провідних викладачів ХДАК — Б. М. Колногузенко, І. О. Борис, Т. В. Большакова, В. І. Ірха, О. І. Літвінов, А. В. Кудрич,

В. М. Осадча, В. М. Цицирев, С. І. Гордєєв, Ю. І. Лошков, Л. В. Марков, О. Ю. Хендрик, О. В. Мірошниченко та ін., як членів журі міжнародних, всеукраїнських і регіональних конкурсів та фестивалів. Особливо слід відзначити діяльність голови журі всеукраїнського конкурсу «Танцюють усі» О. І. Літвінова, члена журі І всеукраїнського конкурсу народної хореографії ім. М. Вантуха — Б. М. Колногузенка та ін.

У науковій та творчо-виконавській роботі необхідно виконати такі завдання на 2010/2011 навчальний рік:

- проректору з наукової роботи, деканам факультетів, завідувачам кафедр докласти особливих зусиль щодо підвищення наукового цензу ввз. Забезпечити щорічно захист не менше 2 докторських і 10 кандидатських дисертацій. Особливу увагу приділити діяльності кафедр із низьким науковим цензом, зокрема факультетів «Хореографічного мистецтва», «Кіно-, телемистецтва», «Театрального мистецтва» та ін.;
- особливу увагу приділити підготовці докторів наук з усіх основних наукових та освітніх напрямів діяльності Академії, формуванню наукових і творчих шкіл. У зв'язку з цим проректорові з наукової роботи (Н. М. Кушнаренко) підготувати, подати до розгляду та затвердження вченою радою ХДАК у вересні-жовтні 2010 р. Перспективний план підготовки докторів наук до 2020 р.;
- завершити роботу щодо узгодження тематики факультетських, кафедральних та індивідуальних НДР з тематикою нових наукових галузей, загальноакадемічних досліджень, освітніх спеціальностей, спеціалізацій та навчальних дисциплін, які викладають у ХДАК. У грудні 2010 р. затвердити Перспективний план тематики наукових досліджень ХДАК на 2011–2020 рр. на вченій раді Академії;
- забезпечити ефективне функціонування в ХДАК двох спеціалізованих учених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій нових галузей наук «культурологія» і «соціальні комунікації». Вивчити питання щодо доцільності та можливості опублікування кращих кандидатських дисертацій викладачів Академії у вигляді наукових монографій;
- підвищити ефективність діяльності аспірантури і докторантури ХДАК, якість наукового керівництва докторантами й аспірантами. Довести результативність роботи аспірантури до 60–80% вчених захистів її випускників. Особливу увагу приділити відбору кандидатур до аспірантури і докторантури з числа науково-педагогічних кадрів ХДАК;
- у зв'язку з вимогами вищої школи України щодо суттєвої активізації оприлюднення результатів фундаментальних і прикладних досліджень, проректору з наукової роботи, деканам факультетів протягом першого семестру 2010/2011 н. р. здійснити аналіз результативності кафедральних НДР, ступінь висвітлення їх результатів у наукових і навчально-методичних матеріалах. Скласти та затвердити на вченій раді Академії

Перспективний план наукових видань ХДАК (Н. М. Кушнарєнко, Л. Ф. Торбовська);

- активізувати роботу з відбору і рекомендації провідних викладачів ХДАК на посаду та здобуття вченого звання професора і доцента;
- перейти на платне опублікування наукових фахових збірників ХДАК «Культура України» та «Вісник ХДАК» з вересня 2010 року. Вивчити питання про внесення збірників наукових праць до міжнародних баз даних для забезпечення трансферу результатів наукових досліджень викладачів, докторантів та аспірантів ХДАК (Н. М. Кушнарєнко, Л. В. Суконько, Л. Ф. Торбовська);
- проректору з наукової роботи, деканам факультетів, завідувачам кафедр приділяти особливу увагу функціонуванню системи СНТО в Академії, активному заохоченню студентів до участі в міжнародних, всеукраїнських, регіональних наукових і творчих конкурсах, олімпіадах, «круглих столах» тощо.

Важливою ланкою роботи ХДАК є виховання молоді через навчальний процес. Виховна робота в академії у звітний період зумовлювалася святкуванням 80-річчя від дня заснування Академії, а також затвердженою Концепцією національного виховання студентської молоді.

І хоча в здійсненні планів виховної роботи у 2009/2010 н. р. були значні досягнення, однак, у 2010/2011 н. р. необхідно:

- докорінно змінити студентське самоврядування на рівні Академії, факультетів, гуртожитків у напрямі посилення не лише прав, але й обов'язків членів студрад. Студради мають узяти на себе відповідальність за якість навчання студентів, належну поведінку як під час занять, так і в побуті. У зв'язку з посиленням ролі студентського самоврядування у вищій школі України, проректору з науково-методичної і виховної роботи Академії (А. О. Рижанова) скласти і подати на затвердження вченої ради ХДАК Перспективний план розвитку студентського самоврядування в ХДАК на перспективу до 2020 р. (вересень 2010 р.);
- суттєво підвищити ефективність діяльності кураторського корпусу Академії, спрямувати її в площину конкретних практичних дій. Деканам факультетів посилити контроль за плануванням виховної роботи кураторами; двічі на рік аналізувати зміст їх діяльності з виокремленням позитиву та невирішених проблем. Кураторам академічних груп посилити роботу зі студентами в гуртожитках щодо профілактики згубних звичок, щодо здорового способу життя та формування культури поведінки тощо;
- вирішити питання щодо створення Асоціації випускників академії. У зв'язку з цим, проректору з науково-методичної та виховної роботи (А.О. Рижанова) на розгляд ученої ради Академії подати Положення про Асоціацію випускників ХДАК» та поінформувати про його виконання.

У роботі Академії пріоритетна увага приділяється здійсненню кадрової політики, від правильного здійснення якої значною мірою залежать якісний відбір і розстановка кадрів, надання Академією якісних освітніх і наукових послуг, відповідність вnz найвищому — IV рівню — акредитації. Перш ніж перейти до її аналізу, зауважимо, що минулого навчального року кільком висококваліфікованим викладачам Академії було присвоєно почесні державні звання, деяких нагороджено орденами України й іншими відзнаками. Серед них отримали звання народного артиста України — Ф. А. Чемеровський, Ю. Б. Алжнев; заслуженого діяча мистецтв України — М. Я. Розін; заслуженого працівника культури України — Т. О. Логінова, К. В. Островська; орден Княгині Ольги — В. М. Осадча; орден «За заслуги» III ступеня — Б. М. Колногузенко, В. І. Ірха та ін.

Нині в ХДАК на постійній основі працюють 248 науково-педагогічних працівників, серед них — 31 професор, доктор наук, 135 — кандидатів наук. Тобто кількість викладачів з ученими званнями та науковими ступенями становить майже 67%.

Основна мета кадрової політики, яку здійснюють ректорат, деканати, кафедри, відділ кадрів, полягає в забезпеченні навчальної, науково-методичної, наукової та виховної діяльності Академії висококваліфікованими кадрами. Успішне досягнення цієї мети зумовлює вирішення питань за трьома основними напрямками: підготовка, розстановка кадрів, залучення до роботи в академії на постійній основі або на засадах сумісництва лише фахівців найвищого кваліфікаційного ґатунку — докторів і кандидатів наук.

Відповідно до вимог сучасного законодавства вищої школи України, IV — найвищий рівень акредитації — можуть отримати та зберегти лише ті вnz, які, по-перше, мають високий відсоток викладачів із ученими званнями та науковими ступенями; по-друге, мають якісний склад завідувачів кафедр загалом та випускових кафедр зокрема. Основна вимога єдина — завідувачами кафедр мають бути доктори наук, професори. На жаль, не всі кафедри академії відповідають зазначеним вимогам.

Слід зауважити, що можливість підготовки у ВНЗ магістрів передбачає наявність у штатному розписі випускаючих кафедр не менше ніж двох докторів наук, один з яких — завідувач кафедри. І в цьому разі, на жаль, ще не всі кафедри відповідають указаним вимогам.

Нарешті, не менш важливою для ХДАК є проблема вікового статусу науково-педагогічних кадрів Академії, який нині в середньому складає 53 роки.

Суттєвою кадровою проблемою залишається залучення фахівців до навчального процесу на засадах сумісництва, кількість яких дещо зменшилася з 94 до 73 осіб. Водночас аналіз свідчить, що деякі сумісники не мають найвищого наукового ступеня та вченого звання. Крім того, вони, зазвичай, не розробляють програмні і науково-методичні матеріали з курсів, які викладають. Ідеться про необхідність якісного відбору та мінімізації залучення

до викладання в Академії на засадах погодинної оплати та сумісництва фахівців, які не мають відповідних наукових ступенів.

З метою реалізації стратегічних і тактичних завдань кадрової політики ХДАК у 2010/2011 н. р., слід зважати на декілька об'єктивних чинників.

Серед них:

- зменшення контингенту студентів, які навчаються на кошти держбюджету;
- існуюча деяка невідповідність деяких спеціальностей нормативному співвідношенню «викладач-студент»;
- зменшення обсягів аудиторного навчального навантаження на більшості кафедр Академії, зумовлене впровадженням у навчальний процес кредитно-модульної системи навчання.

З огляду на об'єктивні обставини, єдино можливим стратегічно-тактичним рішенням у кадровому сенсі у 2010/2011 н. р. мають стати:

- по-перше, суттєве скорочення чисельності викладачів, які працюють у ХДАК на засадах погодинної оплати чи на умовах сумісництва, зокрема тих, хто не мають наукового ступеня або вченого звання доктора, кандидата наук, професора або доцента;
- по-друге, об'єктивна необхідність розширення «поля» освітнянської діяльності штатних викладачів ХДАК, зокрема з числа докторів і кандидатів наук, які мають зосередитися переважно на читанні лекцій і підготовці спеціалістів та магістрів.

Саме доктори наук мають узяти на себе основну відповідальність щодо викладання базових фундаментальних, професійно орієнтованих та спеціальних навчальних дисциплін.

У цій ситуації значно підвищується роль центру підвищення кваліфікації довузівської і післядипломної освіти, який має розробити та реалізувати концепцію дієвої системи підвищення кваліфікації та перепідготовки науково-педагогічних кадрів ХДАК. Слід активізувати практику укладання двосторонніх договорів із провідними науковими, навчальними і мистецькими закладами України й інших країн світу щодо стажування та інших форм підвищення кваліфікації викладачів Академії.

Ще одна кадрова проблема, яка має трансформуватися в площину реальних дій — удосконалення системи проведення ефективної роботи з кадровим резервом. На наш погляд, слід перейти від практики простого переліку імен, здатних у перспективі посісти ключові посади в Академії, до активного залучення претендентів до розроблення стратегічних і тактичних програм перспективного розвитку вищої освіти України в цілому і ХДАК зокрема. Це надасть змогу на цілком об'єктивних засадах визначитися щодо кадрового резерву ХДАК.

Нагальні кадрові проблеми потребують вирішення таких завдань на 2010/2011 н. р.:

- поліпшення якісних характеристик науково-педагогічного складу Академії на засадах об'єктивності, системності і послідовності. Кадрова політика має бути нерозривно пов'язана, перш за все, з підготовкою докторів і кандидатів наук через докторантуру й аспірантуру ХДАК. Особливе значення слід приділяти працевлаштуванню докторантів та аспірантів, які до закінчення аспірантури і докторантури успішно захистили або подали до спецрад свої дисертації. Це — пріоритетний напрям кадрової політики ХДАК;
- при доборі та розстановці кадрів слід керуватися основними положеннями законодавства України про вищу освіту, зокрема щодо ВНЗ IV рівня акредитації, згідно з яким у складі науково-педагогічних кадрів випускової кафедри мають бути не менше двох докторів наук, один із яких — завідувач кафедри. У зв'язку з цим особливої уваги потребує комплектування корпусу завідувачів випускових кафедр з числа докторів наук, професорів, народних артистів України, які мають власні професійні здобутки, наукові і творчі школи, відомі не лише в Україні, але й за її межами;
- оптимально використовувати потужний потенціал штатних викладачів ХДАК, зокрема докторів і професорів у науковому і навчально-виховному процесі. Слід поширити в Академії світову практику, коли доктори наук, професори є ключовими суб'єктами наукового і навчального процесу у вищій школі;
- підготувати обґрунтовані пропозиції щодо зменшення навчального навантаження і збільшення оплати праці докторів наук, професорів, які проводять серйозні фундаментальні та прикладні наукові дослідження, здійснюють активну публікацію наукових монографій, статей, підручників і навчальних посібників з грифом МОН України;
- за умови прийняття змін до «Порядку присвоєння вчених звань професора і доцента в Україні» активізувати практику переведення докторів, кандидатів наук, викладачів ХДАК, які мають почесні звання, на заміщення посад професорів і доцентів;
- посилити системну перепідготовку та підвищення кваліфікації викладачів і співробітників Академії, зважаючи на те, що це усталена форма, яка надає можливість розширення професійного «поля» та зростання кадрового потенціалу ХДАК;
- центру довузівської і післядипломної освіти разом з центром міжнародної освіти, деканами факультетів, міжнародним відділом активізувати процес укладання двосторонніх та тристоронніх договорів ХДАК із роботодавцями, науковими, творчими установами, навчальними закладами України й інших країн світу;
- працювати в напрямі подальшого вдосконалення ефективної роботи з кадровим резервом за основними напрямками діяльності Академії.

У підвищенні ефективності підготовки фахівців у ХДАК важлива роль належить бібліотеці. Бібліотека як структурний підрозділ Академії за звітний період досягла значних успіхів у інформаційному забезпеченні навчальної, науково-дослідної, соціокультурної і виховної діяльності вузу в напрямі належного зберігання, використання і поповнення власних фондів, комп'ютеризації та вдосконалення технічного оснащення бібліотеки.

Одночасно зауважимо, що перед бібліотекою сучасна діяльність Академії ставить такі завдання на 2010/2011 н. р.:

- створення єдиної внутрішньовузівської мережі, яка забезпечить інформаційну взаємодію всіх підрозділів Академії, що дозволить, по-перше, ефективно використовувати наявні матеріально-технічні ресурси; по-друге, налагодити тісне партнерство бібліотеки з кафедрами щодо оптимальної книгозабезпеченості навчальних курсів, поточного комплектування, оперативного поповнення науковими і науково-методичними працями «Друковані праці професорсько-викладацького складу ХДАК»; по-третє, — можливість мати доступ до всіх інформаційних ресурсів бібліотеки, як власної генерації, так і запозичених, через локальну мережу академії, не відвідуючи саму бібліотеку; по-четверте, оперативно здійснювати інформаційний супровід фундаментальних і прикладних досліджень Академії, факультетів, кафедр тощо;
- необхідність подальшого вдосконалення системи традиційних та інноваційних форм і методів роботи на основі новітніх інформаційних технологій, розширення номенклатури бібліотечно-інформаційних послуг для користувачів бібліотеки. Слід завершити створення сайту бібліотеки для представлення електронних ресурсів власної генерації у світовому інформаційному просторі, а також для обслуговування віддалених користувачів бібліотеки;
- приділити особливу увагу корпоративній каталогізації профільних наукових видань з бібліотеками міста та науковими установами гуманітарного спрямування;
- нарешті, бібліотека взз — фундатора бібліотечно-інформаційної освіти в Україні — має стати еталоном бібліотечного обслуговування, головним місцем підвищення кваліфікації і перепідготовки бібліотечних кадрів, активно впроваджуючи новітні інформаційні технології, штрих-кодуювання та електронну доставку документів, тощо.

Значний вплив на якість роботи ХДАК має міжнародна діяльність. Цей напрям діяльності Академії набуває стратегічного значення в контексті прагнень вітчизняної вищої школи до європейського і світового наукового й освітянського простору, підвищення рівня конкурентоспроможності ХДАК не лише на українському, але й на світовому ринку освітніх послуг.

Як відомо, ХДАК є членом багатьох європейських і світових професійних об'єднань. Зробивши на початку 90-х рр. ХХ ст. значний «прорив»

у налагодженні міжнародних зв'язків, випередивши в цьому сенсі вназ України культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілів, Академія нині дещо знизила темпи у виконанні цієї роботи.

Міжнародне співробітництво ХДАК, в основному, обмежується рівнем укладання двосторонніх договорів з вищими навчальними закладами інших країн близького зарубіжжя (Белгород, Ярославль), проведенням міжнародних наукових конференцій, участю в міжнародних мистецьких конкурсах, фестивалях, через запрошення до ХДАК для читання лекцій провідних зарубіжних фахівців і навпаки — наших провідних учених до інших країн світу для читання лекцій тощо.

Маємо констатувати, що дотепер науково-педагогічні кадри Академії досить пасивно ставилися до участі в міжнародних грантах, які не лише сприяють підвищенню статусу Академії, але й передбачають фінансову і матеріально-технічну підтримку ХДАК, а також викладачів.

За нинішніх умов міжнародна діяльність ХДАК через свою особливу значимість потребує докорінних змін, суттєвого оновлення, розроблення та реалізації нових підходів, нарощування темпів міжнародної співпраці. У цій царині особлива відповідальність покладається на керівництво профільних факультетів, міжнародний відділ академії, деканів факультетів роботи з іноземними студентами та довузівської і післядипломної освіти, які на засадах тісної співпраці мають визначитися щодо напрямів міжнародної діяльності ХДАК на перспективу до 2020 р.

Традиційно складним є питання фінансування вищої школи. За відсутності протягом значного проміжку часу затвердженого держбюджету, Академія змушена економно і раціонально використовувати наявні кошти.

Незважаючи на об'єктивні труднощі минулого навчального року у фінансовому відношенні, Академія в повному обсязі та без затримки здійснювала виплату студентам стипендій, зарплати та відпускні науково-педагогічному складу і співробітникам ХДАК. Академія не має кредиторської та дебіторської заборгованості. Вчасно і в повному обсязі здійснено платежі до соціальних фондів тощо. Нині планувати обсяги фінансово-господарської діяльності ХДАК надзвичайно проблематично. Однак при надходженні затверджених кошторисів, можна повернутися до цього питання.

Зауважимо, що матеріально-технічна база ХДАК в цілому відповідає вимогам і стандартам, установленим чинним законодавством України до ВНЗ IV рівня акредитації. Необхідно підтримувати цю базу, колектив Академії в змозі вирішити всі питання на шляху свого реформування.

Таким чином, у сучасних умовах цивілізаційної глобалізації ХДАК проводить реформи згідно з чинним законодавством та вимогами входження в освітньо-культурний європейський простір з урахуванням принципів Болонського процесу. Як свідчить досвід, саме від освітніх трансформацій багато в чому залежить перспектива соціально-економічної та культурної

трансформації України на шляху побудови конкурентоспроможного інформаційного суспільства в Україні. До того ж, можливості входження України у світовий освітньо-культурний простір є основною запорукою вирішення фундаментальних питань становлення й розвитку незалежної України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончаров Ю. Науковий потенціал як фактор розвитку інноваційно-інвестиційної системи України / Ю. Гончаров, А. Касич // Економіка України. — 2007. — № 3. — С. 42–51.
2. Кузнецов В. Українська аналітика науки : спроба метааналізу / Володимир Кузнецов // Філософ. думка. — 2008. — № 2. — С. 15–50.
3. Куценко В. Аспірантура і докторантура на порозі змін : європейський вимір / Віра Куценко // Наук. світ. — 2009. — № 2. — С. 2–3.
4. Куценко В. Наука в інноваційній економіці / В. Куценко // Наук. світ. — 2009. — № 8. — С. 18–19.
5. Локтєв В. Збереження та реформування науки в Україні / Вадим Локтєв // Світогляд. — 2008. — № 1. — С. 48–53.
6. Мачулін В. Д. Атестація наукових складових вищої кваліфікації як важлива складова розвитку наукового потенціалу України / В. Д. Мачулін // Бюлетень Вищої атестац. комісії України. — 2009. — № 4. — С. 2–3.
7. Шейко В. М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти / В. М. Шейко ; Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 1999. — 152 с.
8. Шейко В. М. Освіта в інформаційній цивілізації / Василь Шейко // Вісн. Кн. палати. — 2000. — № 9. — С. 17–19.
9. Шейко В. М. Знання й освіта в інформаційній цивілізації / В. М. Шейко // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Х., 2004. — Вип. 14. — С. 4–19.
10. Шейко В. М. Культура та освіта в контексті світових глобалізаційних процесів / В. М. Шейко // Українська культура в контексті світових глобалізаційних процесів / Нац. акад. наук України, Інститут мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. — К., 2005. — С. 345–357.
11. Шейко В. М. Процеси інтеграції в європейський освітній простір в Україні / В. М. Шейко // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харк. держ. акад. культури. — Х., 2009. — Вип. 24. — С. 4–12.

Надійшла до редколегії 22.12.2010 р.